

GRĂDINIȚE ȘI CENTRE DE COPII MICI DIN REGGIO EMILIA

prof. Tîpei-Voia Mariana
inspector școlar pentru educație timpurie,
Inspectoratul Școlar Județean Arad

Educația este dreptul tuturor copiilor și, ca atare, este o responsabilitate a comunității.

Educația este o oportunitate de creștere și emancipare a individului și a colectivului; este o resursă pentru dobândirea de cunoștințe și pentru a învăța să trăim împreună; este un loc de întâlnire în care se practică libertatea, democrația și solidaritatea și unde este promovată valoarea păcii. În cadrul pluralității de concepții culturale, ideologice, politice și religioase, educația trăiește prin ascultare, dialog și participare; se bazează pe respect reciproc, valorând diversitatea identităților, competențelor și cunoștințelor deținute de fiecare individ și, prin urmare, este calificată ca laică și deschisă la schimb și cooperare.

Centrul pentru copii mici din Reggio Emilia găzduiește copii între trei luni și trei ani, iar grădinița găzduiește copii între trei și șase ani, fără nicio excludere pe criterii de sex, rasă sau etnie, religie, cultură sau mediul social.

Centrele pentru copii mici și grădinițele din Reggio Emilia sunt servicii educaționale care construiesc o cultură a copilăriei și promovează dreptul copiilor la îngrijire, educație și învățare, toate bazate pe valoarea interacțiunii sociale. Ca atare, centrele pentru copii mici și grădinițele sunt locuri publice, un proiect și o resursă a comunității în care se află democrația și drepturile, iar responsabilitățile cetățeniei sunt practicate. Centrele pentru copii mici și grădinițele fac parte dintr-un proiect educațional de 0-6 ani care, cu respectarea vârstelor specifice de referință, se configurează cu o orientare culturală și managerială unitară care asigură continuitate pedagogică copiilor. Centrele pentru copii mici și grădinițele se străduiesc să efectueze cercetări și experimente și să extindă formele oportune de confruntare, sunt legătura și continuitatea între ansamblul serviciilor pentru prima copilărie și școala primară, bazată pe schimb, comparație de idei și dezvoltare și planificare profesională comună, și se angajează să colaboreze cu alte entități educaționale precum școala superioară și universitatea.

Ca parte activă și dialogantă a vieții comunitare a orașului, centrele de copii și școlile preșcolare sunt permanent angajate în dezvoltarea unei relații strânse cu teritoriul, interacționând și colaborând cu întregul sistem cultural, educațional și economic, oferte ale orașului gestionate atât de organisme publice cât și private. Centrele pentru copii mici și grădinițele aparțin unui oraș care a suferit schimbări majore care îl proiectează din ce în ce mai mult într-o dimensiune multiculturală și internațională, necesitând o elaborare a gândirii și acțiunilor capabile să alăture dimensiunii locale cu o perspectivă globală.

Centrele pentru copii mici și grădinițele contribuie la această elaborare în strânsă relație cu Reggio Children, Fundația Reggio Children Centro Loris Malaguzzi și cu alte entități locale, naționale și internaționale.

Centrele pentru copii mici și grădinițele promovează potențialul tuturor copiilor și drepturile lor la relații, autonomie, creativitate și învățare. Centrele pentru copii mici și grădinițele sunt concepute și funcționează ca un laborator cultural,

desfășurând cercetări în desfășurare privind inovarea pedagogică și socială în relație și schimb cu alte experiențe și entități naționale și internaționale.

Este dreptul copiilor ca centrul preșcolar și al sugarului, familiile și autoritățile locale să efectueze împreună cercetări și să devină contexte de dialog, coresponsabilitate și elaborare comună, care dau valoare responsabilităților educaționale specifice fiecăruia. Astfel se contribuie la creșterea, dezvoltarea și educația integrală a copiilor și la construirea condițiilor de bunăstare astfel încât fiecare individ să se bucure de experiență de viață originală și armonioasă.

Cu această intenție, centrele pentru copii mici și grădinițele recunosc dreptul prioritar al copiilor cu dizabilități (sau copiilor cu drepturi speciale, așa cum preferăm să le numim) de a frecventa școala, asigurând condițiile de incluziune și dotarea suplimentară umană și necesară, resurse materiale. Aceste condiții și resurse sunt definite prin intermediul a strategii de colaborare cu familiile și cu autoritățile și organismele publice și private care împărtășesc responsabilitatea pentru procesele de creștere, dezvoltare și incluziune a acestor copii.

Copiii sunt protagoniști activi ai proceselor lor de creștere și dezvoltare. Copiii posedă un potențial extraordinar de învățare și schimbare, precum și resurse afective, relaționale, senzoriale și intelectuale extinse care se manifestă într-un schimb continuu cu contextul cultural și social. Fiecare copil este subiect de drepturi, având în primul rând dreptul de a fi respectat și apreciat în propria sa identitate, unicitate, diferență și în propriile ritmuri de creștere și dezvoltare. Fiecare copil, individual și în relație cu grupul, posedă o sensibilitate ecologică față de ceilalți și față de mediu și construiește experiențe cărora el sau ea este capabil să dea sens și sens.

Ca ființe umane, copiii posedă o sută de limbi, o sută de moduri de a gândi, de a se exprima, de a înțelege și de a întâlni pe alții, cu un mod de a gândi care creează conexiuni între diferitele dimensiuni ale experienței, mai degrabă decât să le separe. Cele o sută de limbi sunt o metaforă a potențialelor extraordinare ale copiilor, a proceselor lor de construire a cunoștințelor și creative, a nenumăratelor forme cu care se manifestă viața și se construiește cunoașterea. Cele o sută de limbi sunt înțelese ca având potențialul de a fi transformate și multiplicat în cooperarea și interacțiunea dintre limbi, între copii și între copii și adulți. Este responsabilitatea centrului pentru copii mici și a grădiniței să acorde valoare și demnitate egală tuturor limbajelor verbale și non-verbale.

Participarea este valoarea și strategia care definește modul în care copiii, educatorii și părinții sunt părți interesate în proiectul educațional; este strategia educațională care se construiește și se trăiește zi de zi în întâlnirea cu ceilalți și în relațiile interumane.

Participarea dă valoare și folosește cele o sute de limbi ale copiilor și ale ființelor umane, privite ca o pluralitate de puncte de vedere și de culturi; necesită și încurajează forme de mediere culturală și se dezvoltă într-o multitudine de ocazii și inițiative de construire a dialogului și a sentimentului de apartenență la o comunitate. Participarea generează și hrănește sentimentele și cultura de solidaritate, responsabilitate și incluziune: produce schimbare și noi culturi care se confruntă cu dimensiunea lumii contemporane și a globalizării.

În educația participativă, o atitudine activă de ascultare între adulți, copiii, iar mediul înconjurător este premisa și contextul fiecărei relații educaționale.

Ascultarea este un proces continuu care nutrește reflecția, primirea și deschiderea față de sine și de ceilalți; este o condiție indispensabilă pentru dialog și schimbare. Atitudinea de ascultare ridică pragul atenției și sensibilității față de scenariile culturale, de valori și politici ale lumii contemporane. Centrele pentru copii

mici și grădinițele au responsabilitatea de a încuraja și a face vizibile aceste procese prin intermediul pedagogiei documentație.

Învățarea este concepută ca proces de construcție individuală și de grup. Fiecare copil, ca fiecare ființă umană, este un constructor activ de cunoaștere, competențe și autonomii, prin intermediul unor procese de învățare originale care se conturează cu metode și timpi unice și subiective în relația cu semenii, adulții și mediul.

Procesul de învățare este stimulat de strategii de cercetare, comparare de idei și coparticipare; se folosește de creativitate, incertitudine, în școlarizare, curiozitate; este generată în joc și în dimensiunile estetice, emoționale, relaționale și spirituale, pe care le împletește și le hrănește: se bazează pe centralitatea motivației și pe plăcerea de a învăța.

Cercetarea reprezintă una dintre dimensiunile esențiale ale vieții copiilor și adulților deopotrivă, o tensiune de construire a cunoștințelor care trebuie recunoscută și valorificată.

Bibliografie: Loris Malaguzzi, *La Educación Infantil en Reggio Emilia*.

